

vi maa kunne haabe at opretholde vort Søværn. Naar jeg ser hen til de Udtalelser, der under 1ste Behandling faldt dels fra Regjeringens Side dels fra enkelte Sider i Salen, synes der vel ikke at være megen Udsigt til at kunne føre Sagen igjennem; jeg sigter naturligvis her til det Forslag, der er stillet af det ærede 2det Medlem for 10de Kreds (Jessen) og mig. Der synes altsaa ikke at være megen Udsigt til, at det vil gaa igjennem her i Salen. Smidlertid fandt Tanken dog ogsaa Understøttelse fra forskjellige Sider, og vi havde troet; at vi burde bringe Forslaget frem under en bestemt Skikkelse, for at give Thinget Leilighed til at tage Sagen paa Ny under alvorlig Overveielse. Formen af Endringsforslaget havde vi valgt aldeles i Overensstemmelse med de Forslag, der vare stillede af den ærede Marineminister til 3die Behandling i det andet Thing, idet Forslaget i denne Skikkelse efter den ærede Ministers bestemte Overbevisning var stemmende med Landets Interesse og Statens Lære, og dertil kommer ogsaa, at Forslaget i sin Realitet er det samme, som stod i det oprindelige Forslag til Finantslov, saa at man ogsaa der maatte betragte det som Regjeringens Anskuelse, at Flaaden burde forøges i den paatænkte Retning, saa meget mere som dette ikke alene er et finantsielt Spørgsmaal, men ogsaa et Principspørgsmaal af ikke ringe Betydning. Naar den ærede Marineminister ikke har fundet sig foranlediget til at fremkomme med et saadant Endringsforslag her i Landstinget, tvivler jeg ikke noget Dødeligt om, at det er sket af Grunde, der have haft tilstrækkelig Betydning for Regjeringen i saa Henseende. Det turde imidlertid være muligt, at de ikke vilde have den samme afgjørende Betydning for Flertallet i dette Thing, og vi have derfor ikke kunnet se nogen absolut Grund til at holde Forslaget tilbage. Jeg skal ikke trætte med paany at anføre de Grunde, som tale for større og mindre Pantserflibe og deres Betydning, et Spørgsmaal, som ved denne Sag er bleven saa omfattende behandlet under 2den og 3die Behandling i det andet Thing. Sagen er fremstillet med saa stor Klarhed og Bestemthed dels fra Marineministerens Side dels fra andre Medlemmers Side der i Salen, at det vilde være trættende at gjentage dem her, saa meget mere som de ogsaa ere omtalte ved 1ste Behandling. Jeg vil alene tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at her ikke er Spørgsmaal om Bygningen af en Pantserfregat, ikke om Bygningen af Skibe af den Natur, som danne Hovedstyrken i de store Sømagters Flaader, men her er Spørgsmaalet om Bygningen af et Pantserbatteri, af et Skib af en saadan Art, at man ved at afse fra Meget af det, som man fordrer til et af de Skibe, som skulle befare det store Hav, derved ser sig i Stand til at skaffe det visse Egenstykke, som giver det en intensiv Styrke indenfor en snævrere Kreds og

indenfor snævrere Dimensioner, som tillade det at træde op mod Skibe, der ere meget større. So længere jeg har havt Leilighed til at beskæftige mig med dette Spørgsmaal fra et teknisk Synspunkt, jo mere jeg har havt Leilighed til navnlig paa Skibsverfterne i England at se Pantserflibe byggede for Alverdens Nationer og efter Forholdene paa de forskjellige Steder, jo mere jeg har kunnet forhandle om disse Sager med Mand, hvis Livsvirksomhed har været hengivet til at beskæftige sig dermed, desto mere er det blevet mig klart, at den Art Skibe, her er Spørgsmaal om, netop er den, som under vore Forhold vilde have den største Betydning, at det er den rette Art Skibe, som egner sig for os, og som kan give vort Søværn den Styrke, hvortil det kan trænge, og udfylde de Mangler, som findes i det Materiel, vi nu ere i Besiddelse af. Jeg skal fuldkommen erkjende, hvad der blev fremhævet under første Behandling heri Thinget, at Spørgsmaalet om Forsvarsvesenet saavel som alle vigtige Foranstaltninger i Statens Interesse maa finde deres Afgjørelse i den lovgivende Forsamling, men paa den anden Side maa man ikke gaa over til at ombanne Rigsdagen — om jeg saa maa sige — til en Art teknisk Kommission. Naar man har opstillet de Forordninger, som f. Ex. Søværnet skal opfylde, maa man igjen overlade det til Fagmændene at vælge de Midler, som dertil behøves. Bestemmer man sig f. Ex. til en Forsvarsplan, hvorved den ene af Statens Dele skal være i Stand til at understøtte den anden eller alle andre, hvilket i mine Tanker er det eneste fornuftige Maal, der kan opstilles, følger deraf ogsaa Anskaffelsen af store, kraftige Kampflibe, men hvorledes de skulle indrettes, maa nødvendigvis blive et teknisk Spørgsmaal. Men en saadan almindelig Plan til Forsvarsvesenet har jo været forelagt i Rigsdagen; man kan sige, at den ikke er bleven behandlet og gjenarbejdet, men hvor er der nogen Udsigt til, at Saadant i den nærmeste Fremtid kan ske? Det vil efter al Sandsynlighed føre til en Udsættelse, tør jeg sige, i det Uendelige, dersom man vil vente paa Betagelsen af en omfattende Plan, der betegner baade Stillingen for Hær, Flaade, Fæstningsværker osv. Spørgsmaalet, som det er fremkommet her, foreligger i en langt simplere Skikkelse. Her er alene Tale om at anvende de ordinært bevilgede Pengemidler paa en saadan Maade og i en saadan Retning, som det af den ærede Marineminister i sin Tid er forlangt, og hvori han er støttet af alle de Fagmænd, der have havt Leilighed til at udtale sig. Dersom man ikke nogeninde begynder, tør man heller ikke vente nogeninde at komme til et saadant Resultat, der kan være tilfredsstillende. Man bør lægge Mærke til, at der ikke er Spørgsmaal om nogen extraordinær Foranstaltning, men om en simpel Gaaen frem i Udviklingen af vort Sømateriel, saaledes som den er begyndt. Vi have bygget Pantserbatterier af til-